

Er referens: KN2023/02645

Svensk Vindenergis yttrande över EU-kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial (CRMA)

Svensk Vindenergi är en branschförening för företag som arbetar med vindkraft. Våra medlemmar har svarat för merparten av de satsningar som ökar vindkraftsproduktionen med 33 TWh under perioden 2017–2024.

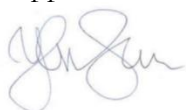
EU-kommissionen konstaterar att efterfrågan på kritiska och strategiska råmaterial kommer att öka kraftigt framöver för att möta behov från, inte minst, försvarssektorn, elektrifiering och digitalisering. För att stärka Europas konkurrenskraft och klara klimatomställningen behöver vi säkerställa en trygg tillgång på nyckelmaterial inom unionen. Detta genom ökad inhemsk utvinning och förädling, återvinning och återanvändning. Åtgärder för detta erbjuder också ökade möjligheter för stärkt hållbarhet i en bredare bemärkelse, då inhemsk produktion kan ske med striktare miljölagstiftning än vad som är fallet i flera av de länder där produktionen sker idag.

Sverige är ett land med ovanligt goda mineralfyndigheter och har mycket goda förutsättningar att vara världsledande inom hållbar utvinning och bearbetning. Både genom utvinning av några av de material som av kommissionen identifierat som mest kritiska - sällsynta jordartsmetaller – och av andra betydelsefulla material, som inte inkluderas i förordningen men är likväl strategiskt viktiga. Stål är ett exempel på ett sådant material. Svensk Vindenergi anser att förordningens omfattning bör breddas till att även inkludera material som inte per se är ”råa”, men likväl kritiska för den gröna omställningen. Förutom exemplet stål, som används i vindkraftverkens torn, kan det handla om glasfiber, vilka används i vindkraftverkens blad, och andra fossilfria material som är av central betydelse för energiomställningen.

Av de klimatvänliga tekniker som ökar efterfrågan på sällsynta jordartsmetaller står vindkraften för en relativt liten del. I många turbintyper används dock permanentmagneter som innehåller neodym, praseodym och dysprosium. Användning av permanentmagneter kan möjliggöra lättare verk med förenklat underhåll, vilket resulterar i en mer kostnadseffektiv elproduktion. Svensk Vindenergi välkomnar förslag på incitament för att öka möjligheter till återvinning och, där så är möjligt, återanvändning av vindkraftsturbins material och komponenter. För att garantera en fungerande övergång är det samtidigt bra att kommissionen tänker sig en gradvis implementering av målsättningar för återvinning av permanentmagneter.

Slutligen uppmanar vi till starkt stöd för forskning och utveckling inom alternativa material och tekniker. Sådana innovationer kan, genom att reducera behovet framöver, spela en avgörande roll för såväl konkurrenskraft och leveransrygghet som miljö och klimat.

Uppsala 2023-04-21

Ylva Tengblad
Hållbarhetsansvarig, Svensk Vindenergi